

NIJ BEGUN SOCIALE AGENDA

April, 2026

Tijd voor Toekomst

De verrijkte schooldag in Groningen en Noord-Drenthe

1. Doel

Context

Tijd voor Toekomst (hierna ook 'de maatregel' genoemd) is een structurele maatregel binnen de Sociale Agenda van Nij Begun voor Groningen en Noord-Drenthe, waarin scholen, gemeenten en maatschappelijke partners gezamenlijk invulling geven aan een langjarige opgave. De maatregel vindt plaats in een bijzondere regionale context. De gevolgen van de aardbevingen hebben langdurige impact op de leefomgeving en het perspectief van inwoners, waaronder kinderen. Vanuit Nij Begun is voor een periode van dertig jaar financiële ruimte beschikbaar gesteld om te investeren in herstel en toekomstperspectief voor de regio. De Sociale Agenda benut met Tijd voor Toekomst deze mogelijkheid door gericht te investeren in de ontwikkeling van kinderen.

Doel

De maatregel heeft als doel om de brede ontwikkeling van kinderen te versterken en kansengelijkheid voor kinderen uit deze regio te vergroten. Door extra ontwikkeltijd binnen de schooldag beschikbaar te stellen, krijgen leerlingen structureel de mogelijkheid om hun talenten te ontdekken en vaardigheden te ontwikkelen die niet altijd binnen het reguliere onderwijsaanbod aan bod komen.

Tijd voor Toekomst richt zich op alle leerlingen in groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs in Groningen en Noord-Drenthe. Deelname aan de verrijkte schooldag is daarmee geen aanvullend aanbod voor een specifieke doelgroep, maar een kans voor alle leerlingen. Voor ieder kind is minimaal twee uur en maximaal zes uur ontwikkeltijd per week beschikbaar.

Succes

De maatregel bouwt voort op de ervaring die een aantal scholen in de regio de afgelopen jaren heeft opgedaan met soortgelijke programma's gericht op verlengde en verrijkte schooldagen. Het succes daarvan is de basis geweest voor de ontwikkeling van deze maatregel. De maatregel voorziet in een structurele uitbreiding van de schooldag met verrijkingsactiviteiten op het gebied van onder meer sport, cultuur, techniek en burgerschap. Deze activiteiten vormen een samenhangend programma dat aansluit bij de visie en de context van de school.

Met Tijd voor Toekomst wordt een basis gelegd voor een duurzaam onderwijsaanbod waarin het reguliere en het verrijkte programma in samenhang worden georganiseerd en waarin samenwerking met partners rond de school een vaste plaats heeft.

2. Resultaten

Resultaten voor de kinderen

Er is een aantoonbaar positieve impact op de kansengelijkheid voor kinderen

Kinderen ontdekken hun creatieve, sportieve en technische talenten

Kinderen krijgen meer zelfvertrouwen door het aanleren van sociale vaardigheden

Resultaten voor de scholen

Alle basisscholen nemen uiterlijk in het schooljaar 2032 - 2033 deel

Alle kinderen in groep 3 tot en met 8 nemen deel aan de verrijkte schooldag

De schooldag is structureel verlengd met 2 of 6 uur per week

Verrijking is een integraal onderdeel van het dagprogramma van de school

Het programma is verbonden met de schoolvisie en met het curriculum

Scholen realiseren een duurzaam aanbod met partners rond de school

3. Inhoud

Programma

Het verrijkingsprogramma vormt de inhoudelijke invulling van de extra ontwikkeltijd binnen de verrijkte schooldag. Basisscholen organiseren een samenhangend programma dat bestaat uit concrete activiteiten, lessen en projecten. Deze activiteiten zijn aanvullend op het reguliere onderwijs en gericht op het ontwikkelen van vaardigheden en het opdoen van nieuwe ervaringen voor de kinderen.

Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het samenstellen van een rijk en gevarieerd programma. De uitvoering vindt plaats door de inzet van eigen vakdocenten en met vakkrachten bij educatieve partners uit de omgeving van de school, zoals verenigingen en culturele instellingen.

De basis van het programma bestaat uit thematische periodes van meerdere weken, waarin activiteiten in samenhang worden aangeboden. Aanvullend hierop kunnen scholen incidentele of losstaande activiteiten organiseren; dat is effectief wanneer deze aansluiten bij lopende thema's die net in de klas zijn of worden behandeld.

Het verrijkingsprogramma is zo toegankelijk voor alle leerlingen en wordt uitgevoerd in een pedagogisch veilige en stimulerende omgeving, gericht op actief leren, ontdekken en samenwerken.

Thema's

Alle activiteiten binnen Tijd voor Toekomst worden gekoppeld aan één of meerdere thema's: Kunst & Cultuur, Sport & Bewegen, Sociaal-emotionele ontwikkeling, Digitale vaardigheden, Wetenschap & Techniek, Beroepenoriëntatie, Voeding en Natuur & Milieu.

4. Kwaliteit

Verankering in de schoolvisie en het onderwijs

Een kwalitatief sterk programma is een belangrijke voorwaarde voor het succes van Tijd voor Toekomst. Het programma heeft het meeste effect wanneer het aansluit bij de behoeften van leerlingen, de situatie op school, de identiteit van de school en de omgeving waarin de school staat.

Deze zaken staan beschreven in de visie van een school. Geen enkele basisschool is daarin hetzelfde. Scholen hebben daarom de ruimte om een verrijktprogramma samen te stellen in de lijn van hun visie. Bij de inrichting van het programma maken scholen zelf keuzes in de inhoud van het aanbod, de wijze van uitvoering en de aansluiting op het reguliere onderwijs. Scholen evalueren het programma periodiek en stellen het waar nodig bij, zodat het actueel en relevant blijft.

Kwaliteit van de uitvoering

Activiteiten worden uitgevoerd door professionals en educatieve partners met passende vakinhoudelijke, pedagogische en didactische expertise, die een veilig en stimulerend leerklimaat bieden. De ervaring heeft geleerd dat de kwaliteit van de lessen gegeven door deze mensen niet alleen afhankelijk is van diploma's; ook praktisch ingestelde professionals kunnen uitstekende workshops verzorgen binnen de genoemde thema's.

Het langjarige karakter van Tijd voor Toekomst biedt ruimte om structureel te investeren in eigen expertise. Scholen kunnen vakdocenten of vakspecialisten aanstellen op thema's zoals sport, cultuur, natuur, techniek en persoonlijke ontwikkeling. Dit versterkt de continuïteit en kwaliteit van het aanbod en draagt bij aan duurzame werkgelegenheid in de regio.

Langere schooldagen betekent iets voor kinderopvangorganisaties en het is belangrijk dat hier goed over wordt gecommuniceerd tussen de school en de buitenschoolse opvang (BSO). Wanneer er afstemming plaatsvindt, komt dit de kwaliteit van het programma ten goede. Dit ontwikkelpad is zeer de moeite waard om de komende jaren gezamenlijk te onderzoeken, ook in het licht van de rol die kinderopvangorganisaties hebben bij de uitvoering van andere maatregelen van de Sociale Agenda.

5. Organisatie op school

Verlenging schooldag

Basisscholen verlengen de schooldag structureel met verrijkingstijd. Voor alle scholen geldt een omvang van twee uur per week. Voor scholen waarvoor dit van toepassing is, geldt een omvang van zes uur per week. Ongeveer een derde van de basisscholen in Groningen en Noord-Drenthe komt hiervoor in aanmerking; zij zijn door het Rijk aangemerkt als scholen met een relatief hoge achterstandsscore.

Scholen bepalen zelf hoe deze uren worden ingeroosterd. De verrijking kan worden georganiseerd in één of meerdere verlengde dagen, in kortere blokken verspreid over de week of in een combinatie daarvan. Daarbij zorgen scholen voor een herkenbare en consistente structuur voor leerlingen.

De verrijking maakt onderdeel uit van de schooldag en wordt niet als losstaand aanbod georganiseerd. Dit vraagt om afstemming binnen het rooster, het team en de inzet van personeel en partners. Bij de inrichting van de verlengde schooldag houden scholen rekening met de belasting voor leerlingen en de praktische uitvoerbaarheid binnen de schoolorganisatie.

De inhoud van het verrijkingsprogramma wordt binnen deze structuur gezamenlijk ontwikkeld door het schoolteam. Het team bepaalt de inhoudelijke koers, de keuzes in het aanbod en de aansluiting op de schoolvisie en het onderwijs. Leerkrachten en andere betrokken medewerkers leveren vanuit hun expertise een bijdrage aan de ontwikkeling en uitvoering van het programma, op basis van hun kennis van de leerlingen, de onderwijspraktijk en de lokale context.

Schoolcoördinator

Voor de organisatie van de verrijkte schooldag wijzen scholen een schoolcoördinator aan. De schoolcoördinator is verantwoordelijk voor de praktische organisatie, planning en afstemming van het verrijkingsprogramma en vormt het eerste aanspreekpunt voor ouders en betrokken partners.

De schoolcoördinator bewaakt de samenhang in het programma en ondersteunt de samenwerking binnen het team. Dit omvat ook het faciliteren van structurele afstemming over de inhoud, opbouw en samenhang van het programma. Scholen organiseren hiervoor periodiek overleg, waarin het verrijkingsprogramma wordt besproken, geëvalueerd en waar nodig bijgesteld, met aandacht voor de aansluiting op de schoolvisie, het onderwijs en de behoeften van leerlingen. De schoolcoördinator organiseert dit overleg, agendeert onderwerpen en bewaakt de voortgang. De inhoudelijke keuzes liggen bij het team.

Voor schoolcoördinatoren wordt periodiek een centraal overleg georganiseerd. Dit overleg is gericht op het uitwisselen van ervaringen, het delen van werkwijzen en het gezamenlijk ontwikkelen van het programma. Hiermee wordt bijgedragen aan kennisdeling, kwaliteitsverbetering en verdere professionalisering.

Scholen geven deze rol vorm op een manier die past bij hun omvang en organisatie. Voor kleinere scholen, waar de beschikbare middelen beperkter zijn, kan dit betekenen dat de coördinatie wordt belegd bij een bestaande functie of wordt gecombineerd met andere taken. Ook samenwerking tussen scholen of het delen van capaciteit kan hierbij een oplossing bieden.

Van scholen wordt verwacht dat de coördinatie van het programma aantoonbaar is belegd en dat deze rol voldoende is geborgd binnen de organisatie.

Communicatie

Vanuit de Sociale Agenda wordt de maatregel op een gegeven moment aangekondigd via verschillende mediakanalen. Het is aannemelijk dat hier vragen over gaan ontstaan. De invoering en uitvoering van de verrijkte schooldag gaat namelijk heel veel mensen aan, zoals leerlingen, ouders, medewerkers, opvangorganisaties, et cetera.

Vanuit de Sociale Agenda wordt daarom een communicatieaanpak ontwikkeld waar scholen bij kunnen aansluiten en ondersteuning kunnen krijgen in de vorm van onder andere voorbeeldteksten/brieven, een vragen en antwoorden overzicht, informatiemateriaal en handreikingen.

Scholen zorgen dat ouders en medewerkers tijdig en duidelijk worden geïnformeerd over de organisatie van de verrijkte schooldag, de inhoud van het programma en de gevolgen voor de dagelijkse schoolpraktijk. Daar worden de normale informatiekanalen voor gebruikt, zoals ouderportalen, nieuwsbrieven en de schoolgids. Daarnaast bieden scholen ruimte voor vragen en gesprek, bijvoorbeeld tijdens informatieavonden of andere contactmomenten.

De MR wordt betrokken bij de besluitvorming over de inrichting van de verrijkte schooldag, conform de geldende medezeggenschapsrechten, waaronder het instemmingsrecht bij wijzigingen in de organisatie van de schooldag.

6. Partners

Gemeenten

Gemeenten en onderwijs maken lokaal afspraken over de samenwerking en periodieke afstemming rondom Tijd voor Toekomst. Hierbij wordt besproken hoe het verrijkingprogramma aansluit op lokaal beleid, bestaande initiatieven en aanvullende ondersteuningsmogelijkheden. Deze afstemming vindt plaats binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) of in een andere passende overlegstructuur.

Steunorganisaties

Steunorganisaties zijn partijen zoals Huis van de Sport, Sport Drenthe, IVN en Stichting Cultuurzaam. Deze organisaties ondersteunen scholen bij het inhoudelijk vormgeven van het verrijkingprogramma. Zij adviseren over de invulling van thema's zoals sport, cultuur en natuur en helpen scholen bij het maken van inhoudelijke keuzes die passen bij de schoolvisie en de behoeften van leerlingen. Daarnaast werken bij deze steunorganisaties mensen met goede educatieve vaardigheden om les te geven.

Samenwerking met verenigingen in dorpen en wijken

Een goede samenwerking met verenigingen in de directe omgeving van de school, zoals sport- en muziekverenigingen is belangrijk. Deze samenwerking maakt het mogelijk om een laagdrempelig en herkenbaar aanbod te organiseren, dichtbij de leefwereld van leerlingen. Door leerlingen via school kennis te laten maken met activiteiten in hun eigen omgeving vergroot dit de kans dat kinderen ook buiten school actief blijven, door bijvoorbeeld lid te worden van een vereniging.

De verbinding met verenigingen in dorpen en wijken draagt daarmee niet alleen bij aan een rijk aanbod binnen de schooldag, maar ook aan duurzame deelname van kinderen aan sportieve, culturele en maatschappelijke activiteiten in de regio.

Kinderopvang

Het belang van de samenwerking met de kinderopvang is eerder toegelicht.

Een aantal voorbeelden van de partners van scholen bij de uitvoering van Tijd voor Toekomst

7. Implementatie

De implementatie van Tijd voor Toekomst verloopt gefaseerd. De meeste scholen gaan starten in fase 1 en werken zo toe naar een structurele en samenhangende uitvoering. Andere scholen zijn al begonnen en bevinden zich wellicht al in fase 2 of fase 3. Vanaf de start van deelname krijgen scholen drie schooljaren de tijd om het programma volledig te ontwikkelen en te verankeren.

Fase 1

De eerste fase staat in het teken van het organiseren van de basis. Scholen starten met het opstellen van een plan van aanpak, beleggen de coördinatie en brengen in kaart welke stappen nodig zijn om te komen tot een uitvoerbaar programma. In deze fase wordt aandacht besteed aan het organiseren van personele inzet, het opstarten van communicatie met medewerkers, ouders en leerlingen en het leggen van eerste contacten met samenwerkingspartners.

Fase 2

In de tweede fase bouwen scholen het programma verder op. Het aanbod wordt uitgebreid en verdiept, samenwerkingen worden geconcretiseerd en de organisatie van de verrijkte schooldag wordt verder ingericht. Scholen doen ervaring op met de uitvoering en sturen bij waar nodig.

Fase 3

In de derde fase werken scholen toe naar een stabiele en structurele uitvoering. Het programma is organisatorisch geborgd, de samenwerking met partners is duurzaam ingericht en de samenhang tussen verrijking en onderwijs is zichtbaar in de praktijk.

Innovatiebegeleiding

Scholen kunnen bij de implementatie gebruikmaken van ondersteuning. Deze ondersteuning kan zich richten op de organisatie van de verrijkte schooldag, de ontwikkeling van het programma en de samenwerking met partners, bijvoorbeeld in de vorm van innovatiebegeleiding. De nadere invulling en organisatie van deze ondersteuning wordt later uitgewerkt. Scholen worden hierover geïnformeerd.

8. Monitoring

De ontwikkeling en uitvoering van Tijd voor Toekomst wordt gevolgd via monitoring en lerende evaluatie. Dit is van belang om inzicht te krijgen in de voortgang, de kwaliteit van het programma, de effecten voor leerlingen en om waar nodig bij te sturen richting de doelen van de Sociale Agenda van Nij Begun.

Voor de monitoring wordt samengewerkt met de Hanze in Groningen. In schooljaar 2026–2027 wordt gestart met een pilot. De uitkomsten hiervan worden gebruikt om de maatregel waar nodig aan te scherpen en te bepalen hoe monitoring en evaluatie structureel worden ingericht.

Kwantitatieve monitoring

De kwantitatieve monitoring richt zich op het bereik en de deelname aan Tijd voor Toekomst. Deze gegevens geven inzicht in de voortgang en mate van implementatie van het programma, met data over:

- het aantal deelnemende scholen;
- het aantal deelnemende leerlingen;
- de omvang van de verrijkte schooldag per school.

Lerende evaluatie

De lerende evaluatie richt zich op de kwaliteit en werking van het programma in de praktijk. De monitoring vindt plaats op drie niveaus:

- kinderen;
- schoolteams;
- kwaliteit van het aanbod.

Hiermee ontstaat inzicht in de ontwikkeling van leerlingen, de samenwerking binnen en rond de school en de kwaliteit van het verrijkingsprogramma.

Van scholen wordt verwacht dat zij deelnemen aan de monitoring en lerende evaluatie. Dit houdt in dat zij:

- periodiek informatie aanleveren over de organisatie en uitvoering van het programma;
- meewerken aan het ophalen van ervaringen van leerlingen;
- deelnemen aan reflectiemomenten en uitwisseling van ervaringen;
- in beperkte mate meewerken aan verdiepend onderzoek, zoals gesprekken of observaties.

De monitoring is zo ingericht dat de administratieve belasting voor scholen beperkt blijft. De opbrengsten worden benut voor gezamenlijke reflectie en doorontwikkeling van Tijd voor Toekomst.

